

Skulu börn læra góðan sið á internetinum, krevur tað eitt sindur av foreldrunum, men tað eru eisini nøkur ráð, tað ber til at fylgja, var boðskapurin á foreldratiltaki í skúlanum í Hvalba nú eitt kvöldið

Tað ber eisini til at gera Facebook vart við tað, fer okkurt ósumiligt fram. Men er barnið undir 13 ár, sum er aldursmarkið fyri at vera á Facebook, ger Facebook ikki annað enn at sletta vangamyndina hjá barninum, men tey vilja ikki upplýsa nakað um, hvat stendur á.

- Er barnið yvir 13 ár, vil Facebook heldur ikki upplýsa, hvat stendur á vangamyndini, heldur ikki fyri lög-regluni. Vit hava nógv dømi um, at løggreglan í Føroyum hevur biðið um upplýsingar frá Facebook um ósumiligt tilfar á Facebook. Men tey nokta, og tað kunnu tey, tí Facebook er undir amerikanskari lóg.

- Tí stendur tað til foreldrini at ansa eftir, leggur Elin Michelsen dent á.

- Men tað týðningarmesta av øllum er at læra børnini, at varnast tey ósumiligt tilfar ella happening á Facebook, bæði á síni egnu vangamynd ella á vangamyndini hjá øðrum, skulu tey siga frá, leggur hon afturat.

Kann ganga heilt galið

Eitt serligt fyrbrigdi á Facebook er Facerape, tað, at onkur fer inn á vangamyndina hjá einum øðrum og skrivar okkurt í teirra navni.

- Allaroftast er tað øgiliga meinalyst, men tað kann enda heilt galið, tí har ber til at skriva hvat sum helst í navninum á øðrum.

- So lær børnini, at Facebook er privat, og man fer ikki inn á vangan hjá øðrum, hóast teldan stendur opin, men annars er bara at minnast til at slökkja Facebook, so er tann trupulleikin loystur, sigur hon.

Ein annar sosialur miðil er Snapchat, og hann verður nógv brúktur til happening, tí tað, sum verður sent har, hvørstur aftur eftir nøkrum sekundum,

Tað verður eisini brúkt til at senda myndir av meiri ella minni seksuellum slagi. Men tað er verri enn so altíð, at myndirnar hvørva, tí tann, sum fær eina mynd, kann sum einki avmynda

hana og goyma hana ella senda hana víðar. Tað er eisini gjørd ein app til snapchat, sum goymir myndirnar fyri teg, so tær hvørva ikki.

- Tað eru nógv ung, sum senda seksuellar myndir av sær sjálvum og kanska øðrum, men tey eiga at hugsa um, at tær hvørva ikki, men verða liggjandi á netinum.

- Foreldur eigi at leggja barninum eina við, at slíkar myndir sendir mann rætt og slætt ikki á netinum, heldur Elin Michelsen.

Annars eru eini hent ráð frá henni, at foreldur vísa áhuga fyri tí, børnini fáast við á netinum.

- Setið tykkum hjá teimum teimum eina løtu og tosa við tey um, hvat tey gera á netinum, og fá tey kanska at læra teg okkurt, sigur Elin Michelsen.

Foreldrini skulu vísa vegin

Teir vanar, foreldrini hava á internetinum, taka børnini eisini til sín

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað er eingin loyna, at tær stóru fyrmyndirnar hjá børnum, eru foreldrini. Á heilsukvøldi í Hvalba nú eitt kvöldið, vístu Óli Rubeksen, SSP samskipari, og Elin Michelsen á, at hetta er eisini galdandi fyri internetið.

Tí hevur tað so stóran týðning, at foreldur gera sær ómak og leggja orku í at geva barninum gott í beinið.

Men tað krevur so, at foreldrini eru nærverandi upp á allar mátar.

- Tað ber ikki til at uppala børn ígjøgnum fjarskifti, siga tey.

Tey halda, at góð heilsa umfatar eisini sálarliga heilsu. Og er tað nakað, sum hevur stóran týðning í gerandisdegnum nú á døgum, er tað Facebook og aðrir sosialir miðlar, fartelesfonin og internetið sum heild.

- Annars eiga foreldur ongantið at gloyma, at tað eru tey, sum eru tær stóru fyrmyndirnar hjá barninum, og tí tí hevur tað týðning, at foreldur royna at leggja góðar internetvanar niður í børnini.

- Tey vanar, foreldrini hava á internetinum, á teldunum og við telefonum, taka børnini til sín. Ringir telefonin, ímeðan foreldur lesa fyri barninum, og tey bróta søguna av fyri at taka telefonina, læra børnini, hvussu stóran týðning, telefonin hevur.

- Ella lata foreldrini seg avbróta, ímeðan tey gera døgverða, fyri at tosa í telefon ella senda sms, læra børnini eisini, at tað er týðningarmiklari enn alt annað.

Men tað er eisini ein royndur lutur, at hendan ovurnýtslan av interneti og fartelesfon, hevur elvt til eitt móttýst.

- Nú er ikki óvanligt, at fólk fara í feriu frá Facebook í eina tíð, og summi brúka eisini tað, at tey slökkja teldupostin klokkan 16 og svara ikki aftur fyrr enn morgunin eftir. Kynstrið et at duga at leggja fartelesfona í skuffuna, siga tey

Hugsa seg um tvær ferðir

Men tey halda eisini, at foreldur eiga at hugsa seg um, hvat tey gera á internetinum og á Facebook.

- Tað kann vera fitt at leggja myndir á Facebook av smábørnum í nissuklæðum á jólum, ella tá ið tey fylla. Men tað er ikki fyri barnið, at tað verður gjørt. Orsøkin til at foreldur gera slíkt, er fyri at fáa allar Facebook-vinirnar at ynskja teimum til lukku við barninum og at fortelja, hvussu fitt børn, tey eiga.

- Og hvat siga foreldur í veruleikanum, tá ið tey leggja út á Facebook, at børnini klára seg serliga væl í skúlanum? Hvat við øllum teimum barninum, sum ikki klára seg líka so væl.

- Hvat fortelja vit barninum við slíkari atferð? spyr Elin Michelsen.

- Foreldur eiga at ansa eftir, hvussu tey vísa børnini fram á Facebook, og hvussu tað kann ávirka sjálvsálitið hjá barninum.

Hinvegin er tað ólógligt at leggja myndir av fólki á Facebook uttan at spyrja tey fyrst, eisini av børnum.

Annars vísir tey á eina heimasíðu sum eitur www.kidsandmedia.dk, sum hevur nógv góð ráð um børn og internet.